

Wnioski z realizacji nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w województwie pomorskim w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 31 maja 2016 r.

(na podstawie Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 31 maja 2016 r.¹)

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonych ewaluacji z uwzględnieniem typów szkół i placówek

- Wnioski z ewaluacji przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego:

1. Zadaniem koncepcji pracy przedszkola jest stworzenie dzieciom optymalnych warunków rozwoju, poznanie ich potrzeb, możliwości i zainteresowań. Rodzice inicjują różnorodne działania na rzecz przedszkola, uczestniczą w podejmowaniu decyzji, a także włączają się w działania realizowane przez przedszkole. Relacje pomiędzy dziećmi, rodzicami i pracownikami przedszkola oparte są na wzajemnym szacunku i partnerstwie.

2. Nauczyciele zachęcają dzieci do inicjowania i realizacji działań związanych z ich aktywnością, przedszkolaki chętnie uczestniczą w zajęciach organizowanych w przedszkolu oraz działaniach realizowanych na rzecz środowiska lokalnego.

3. Dbając o wszechstronny rozwój każdego wychowanka nauczyciele rozpoznają dziecięce potrzeby i możliwości. W efekcie zajęcia prowadzone w przedszkolu zaspokajają dziecięce zainteresowania, stymulują poznawczy aspekt rozwoju, kształtują pożądane postawy, a udzielane dzieciom wsparcie zadowala rodziców.

- Wnioski z ewaluacji przedszkoli specjalnych:

1. Nauczyciele monitorują i analizują osiągnięcia dzieci, z uwzględnieniem możliwości rozwojowych każdego z nich, a działania podejmowane na podstawie tych analiz wpływają na rozwój ich umiejętności i zainteresowań.

2. Stosowane w przedszkolu rozwiązania, zapewniające zbieranie i uwzględnianie opinii rodziców o pracy placówki, mają charakter rozwiązań systemowych i świadczą o dialogiczności procesu komunikacji z rodzicami.

3. Rodzice są partnerami przedszkola w sprawach służących rozwojowi dzieci, jak i placówki, a działania podejmowane w wyniku współpracy przedszkola dostosowane są do potrzeb rozwojowych dzieci.

- Wnioski z ewaluacji szkół podstawowych:

1. Nauczyciele realizują procesy edukacyjne zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej, uwzględniają potrzeby i możliwości uczniów oraz ich osiągnięcia z poprzedniego etapu edukacyjnego.

2. Planowanie procesów ukierunkowane jest na rozwój uczniów, ich zainteresowania i zdolności. Nauczyciele stosują różnorodne metody pracy, udzielają uczniom wsparcia, a także rozbudzają ich aktywność i zaangażowanie w zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne. Jednakże podejmowane przez nauczycieli nie zawsze przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia.

---

¹ Sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 31 maja 2016 r. [link](#)

3. Nauczyciele kształtują wśród uczniów umiejętność uczenia się, jednak w mniejszym stopniu dają im możliwość uczenia się od siebie nawzajem oraz realizowania różnorodnych działań na rzecz rozwoju społeczności lokalnej.

- Wnioski z ewaluacji gimnazjów:

1. Podstawa programowa jest realizowana z uwzględnieniem osiągnięć uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego oraz z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji.

2. W placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów, a także zaspakaja się je, między innymi przy współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i pomoc uczniom. Jednakże nauczyciele nie zawsze kształtują u uczniów umiejętność uczenia się oraz nie zawsze dają im możliwość uczenia się od siebie nawzajem.

3. W szkole prowadzona jest analiza osiągnięć uczniów i wyników egzaminu gimnazjalnego, jednak sformułowane na tej podstawie wnioski i podejmowane działania nie zawsze przyczyniają się do wzrostu wyników egzaminu zewnętrznego.

- Wnioski z ewaluacji liceów ogólnokształcących:

1. Nauczyciele planują procesy edukacyjne adekwatnie do potrzeb uczniów, grupy i oddziału, co służy rozwojowi uczących się i daje im możliwość powiązania różnych dziedzin wiedzy.

2. W szkole analizuje się, a także wykorzystuje wyniki ewaluacji wewnętrznej oraz badań wewnętrznych, w mniejszym stopniu natomiast zewnętrznych.

3. Szkoła stosuje różnorodne rozwiązania mające na celu rozwijanie u uczniów zainteresowań oraz służące nabywaniu przez nich umiejętności przydatnych na rynku pracy, jednakże nie zawsze noszą one znamiona nowatorstwa.

- Wnioski z ewaluacji techników:

1. Szkoła realizując proces edukacyjny uwzględnia zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej oraz osiągnięcia uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego.

2. Szkoła diagnozuje możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego ucznia, jednakże nie zawsze podejmowane na ich podstawie działania uwzględniają indywidualizację procesu edukacyjnego.

3. Nauczyciele wykorzystują wnioski z analizy osiągnięć uczniów oraz wyników egzaminów zewnętrznych. Na ich podstawie wprowadzają działania mające na celu wzrost efektów kształcenia i kształtowanie umiejętności przydatnych na rynku pracy. Działania te jednak, nie zawsze mają wpływ na większą zdawalność uczniów na egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe i kwalifikacje w zawodzie.

- Wnioski z ewaluacji zasadniczych szkół zawodowych:

1. Nauczyciele wykorzystują wnioski z analizy osiągnięć uczniów oraz wyników egzaminów zewnętrznych. Na ich podstawie wprowadzają działania mające na celu wzrost efektów kształcenia i kształtowanie umiejętności przydatnych na rynku pracy. W mniejszym stopniu wykorzystywane są badania zewnętrzne.

2. W placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów, między innymi przy współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi

instytucjami świadczącymi poradnictwo i pomoc uczniom, jednakże nie zawsze podejmowane na ich podstawie działania są adekwatne do potrzeb wszystkich uczniów.

3. Zarządzanie szkołą służy jej rozwojowi, a także udziałowi nauczycieli i innych pracowników szkoły w procesie podejmowania decyzji.

- Wnioski z ewaluacji innych szkół, o których mowa w art. 9 pkt 3d ustawy o systemie oświaty:

1. Nauczyciele realizują podstawę programową z uwzględnieniem osiągnięć słuchaczy z poprzedniego etapu edukacyjnego oraz z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji.

2. Słuchaczom znane są stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania.

3. Nauczyciele motywują słuchaczy do aktywnego uczenia się, tworzą sprzyjającą edukacji atmosferę pracy.

- Wnioski z ewaluacji poradni psychologiczno–pedagogicznych:

1. Placówka analizuje wyniki badań wewnętrznych i zewnętrznych, a wnioski wykorzystuje do planowania działań i modyfikowania oferty poradni.

2. Poradnia zbiera informacje od klientów i partnerów społecznych na temat prowadzonej działalności, a na podstawie ich analizy dokonuje modyfikacji swojej pracy.

3. Pracownicy poradni współpracują z sobą w planowaniu, organizowaniu, a także realizowaniu i modyfikowaniu zadań placówki. Jednakże współpraca poradni z instytucjami i organizacjami korzystającymi z jej usług nie zawsze skutkuje wzmocnieniem ich odpowiedzialności za własny rozwój.

- Wnioski z ewaluacji placówek doskonalenia nauczycieli:

1. Planowanie procesów edukacyjnych w placówce służy rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z jej oferty i wynika z analizy otrzymanych od nich informacji zwrotnych.

2. Wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych wykorzystuje się do planowania działań realizowanych przez placówkę, co wpływa na udzielanie adekwatnego wsparcia do potrzeb osób, instytucji i organizacji korzystających z usług placówki.

3. Pracownicy merytoryczni placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, a także modyfikowaniu i realizowaniu procesu edukacyjnego, wspólnie rozwiązują problemy, doskonalą metody i formy współpracy, pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy.

- Wnioski z ewaluacji placówek oświatowo-wychowawczych:

1. Realizacja działań, w tym o charakterze nowatorskim, sprzyjających zaspokajaniu oczekiwań i potrzeb dzieci i młodzieży, ich rodziców i środowiska lokalnego, a także służących rozwojowi zainteresowań i zdolności wychowanków.

2. Placówka dokonuje analizy efektywności wykorzystania czasu wolnego przez wychowanków w placówce, a także kształtuje wśród nich umiejętność spędzania go i uczenia się dla własnego rozwoju.

3. Przyjazna atmosfera panująca w placówce oraz otwartość na inicjatywy wychowanków sprawiają, że dzieci i młodzież chętnie uczestniczą w organizowanych w placówce zajęciach.

- Wnioski z ewaluacji placówek kształcenia ustawicznego i innych, o których mowa w art. 2 pkt. 3a ustawy:

1. Realizacja podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz kształcenie ogólnych kompetencji słuchaczy uwzględnia wyniki prowadzonych w placówce diagnoz ich umiejętności i potrzeb.
2. Monitorowanie i analizowanie osiągnięć słuchaczy uwzględnia ich możliwości i przyczynia się do podejmowania działań umożliwiających im osiągnięcie sukcesu.
3. W doskonaleniu jakości pracy placówki wykorzystuje się wyniki wieloaspektowo prowadzonych badań wewnętrznych, a także analiz z wyników egzaminów zewnętrznych.

- Wnioski z ewaluacji szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, MOW-ów, MOS-ów, i innych ośrodków, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty:

1. W planowaniu i modyfikowaniu koncepcji placówek aktywnie uczestniczą wszyscy pracownicy szkół/ośrodków, a także rodzice uczniów/wychowanków, natomiast oni sami, na miarę swoich możliwości, mają możliwość sygnalizowania stopnia zadowolenia z uczestnictwa w proponowanych zajęciach.
2. Nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny i wychowawczy względem predyspozycji, potrzeb i możliwości, a także zainteresowań i talentów każdego z uczniów/wychowanków.
3. Działania, podejmowane w efekcie wdrażania wniosków z prowadzonych w szkołach/ośrodkach badań wewnętrznych oraz analiz badań zewnętrznych, mają wpływ na wszechstronny rozwój uczniów/wychowanków oraz wspomagają ich przygotowanie do startu w dorosłe życie.

- Wnioski z ewaluacji placówek zapewniających opiekę i wychowanie, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy o systemie oświaty:

1. W placówce diagnozuje się potrzeby oraz oczekiwania wychowanków, a wyniki diagnoz służą tworzeniu atrakcyjnej oferty programowej, wspierającej rozwój zainteresowań, aktywności i talentów wychowanków.
2. W placówce analizuje się możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego wychowanka, a zdobytą wiedzę wykorzystuje się w pracy ukierunkowanej na zwiększanie szans edukacyjnych każdego z nich.
3. Współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo, nastawiona jest na wspieranie wychowanków zgodnie z ich potrzebami i sytuacją społeczną każdego z nich. Wsparcie otrzymywane w placówce zaspokaja potrzeby rodziców i wychowanków.

Uogólnione wnioski z ewaluacji:

Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego:

1. Zasadniczym działaniem przedszkoli jest tworzenie dzieciom optymalnych warunków rozwoju, poznanie ich potrzeb, możliwości i zainteresowań. Inicjowanie i realizowanie działań związanych z aktywnością przedszkolaków, dzięki którym dzieci chętnie uczestniczą w

zajęciach organizowanych w przedszkolu oraz działaniach realizowanych na rzecz środowiska lokalnego.

2. W przedszkolu monitoruje się i analizuje osiągnięcia dzieci, z uwzględnieniem możliwości rozwojowych każdego z nich, a podejmowane na podstawie tych 54 analiz działania wpływają na rozwój umiejętności i zainteresowań przedszkolaków.

3. Rodzice są partnerami przedszkola, biorą udział w podejmowaniu ważnych dla placówki decyzji, są inicjatorami działań skierowanych na rozwój dzieci, jak również włączają się w działania realizowane przez przedszkole.

Przedszkola specjalne:

1. Podejmowane w przedszkolu działania poprzedzane są dogłębną diagnozą potrzeb i możliwości każdego dziecka.

2. Stosowane w przedszkolu rozwiązania, zapewniające zbieranie i uwzględnianie opinii rodziców o pracy placówki, mają charakter rozwiązań systemowych i świadczą o dialogiczności procesu komunikacji z rodzicami.

3. Rodzice są partnerami przedszkola w sprawach służących rozwojowi dzieci, jak i placówki, a działania podejmowane w wyniku współpracy przedszkola z rodzicami dostosowane są do potrzeb rozwojowych dzieci.

Szkoły:

1. Nauczyciele realizują procesy edukacyjne zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej, uwzględniają potrzeby i możliwości uczniów oraz ich osiągnięcia z poprzedniego etapu edukacyjnego.

2. Podejmowane przez nauczycieli działania związane z monitorowaniem osiągnięć uczniów i ich analizowaniem, przyczyniają się do poprawy wyników nauczania - wzrostu efektów kształcenia, jednakże w mniejszym stopniu dotyczy to szkół podstawowych, gimnazjów i techników.

3. Nauczyciele kształtują wśród uczniów umiejętność uczenia się, jednak nie zawsze dają im możliwość uczenia się od siebie nawzajem oraz wpływania na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.

4. Szkoły diagnozują możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego ucznia. Zajęcia pozalekcyjne dydaktyczno - wyrównawcze, specjalistyczne, rozwijające zainteresowania są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb dzieci i prowadzone we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami.

5. Stosowanie nowatorskich rozwiązań służących rozwojowi dzieci, nie jest zjawiskiem powszechnym nade wszystko w szkołach podstawowych i liceach ogólnokształcących.

6. Szkoły diagnozują możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego ucznia, jednakże w przypadku techników i zasadniczych szkół zawodowych, podejmowane na podstawie tej diagnozy działania nie zawsze uwzględniają indywidualizację procesu edukacyjnego.

7. W szkołach analizuje się, a także wykorzystuje wyniki ewaluacji wewnętrznej oraz badań wewnętrznych, jednakże we wszystkich typach szkół w mniejszym stopniu wykorzystuje się wyniki badań zewnętrznych.

8. Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się, w mniejszym stopniu jednak dotyczy to uczniów gimnazjów.

Poradnie psychologiczno–pedagogiczne:

1. Placówka analizuje wyniki badań wewnętrznych i zewnętrznych, a wnioski wykorzystuje do planowania działań i modyfikowania oferty poradni.
2. Poradnia zbiera informacje od klientów i partnerów społecznych na temat prowadzonej działalności, a na podstawie ich analizy dokonuje modyfikacji swojej pracy.
3. Pracownicy poradni współpracują z sobą w planowaniu, organizowaniu, a także realizowaniu i modyfikowaniu zadań placówki. Jednakże współpraca poradni z instytucjami i organizacjami korzystającymi z jej usług nie zawsze skutkuje wzmocnieniem ich odpowiedzialności za własny rozwój.

Placówki doskonalenia nauczycieli:

1. Planowanie procesów edukacyjnych w placówce służy rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z jej oferty i wynika z analizy otrzymanych od nich informacji zwrotnych.
2. Wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych wykorzystuje się do planowania działań realizowanych przez placówkę, co wpływa na udzielanie adekwatnego wsparcia do potrzeb osób, instytucji i organizacji korzystających z usług placówki.
3. Pracownicy merytoryczni placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, a także modyfikowaniu i realizowaniu procesu edukacyjnego, wspólnie rozwiązują problemy, doskonalą metody i formy współpracy, pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy.

Placówki oświatowo-wychowawcze:

1. Realizacja działań, w tym o charakterze nowatorskim, sprzyjających zaspokajaniu oczekiwań i potrzeb dzieci i młodzieży, ich rodziców i środowiska lokalnego, a także służących rozwojowi zainteresowań i zdolności wychowanków.
2. Placówka dokonuje analizy efektywności wykorzystania czasu wolnego przez wychowanków w placówce, a także kształtuje wśród nich umiejętność spędzania go i uczenia się dla własnego rozwoju.
3. Przyjazna atmosfera panująca w placówce oraz otwartość na inicjatywy wychowanków sprawiają, że dzieci i młodzież chętnie uczestniczą w organizowanych w placówce zajęciach.

Placówki kształcenia ustawicznego i inne, o których mowa w art. 2 pkt. 3a ustawy:

1. Realizacja podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz kształcenie ogólnych kompetencji słuchaczy uwzględnia wyniki prowadzonych w placówce diagnoz ich umiejętności i potrzeb.
2. Monitorowanie i analizowanie osiągnięć słuchaczy uwzględnia ich możliwości i przyczynia się do podejmowania działań umożliwiających im osiągnięcie sukcesu.
3. W doskonaleniu jakości pracy placówki wykorzystuje się wyniki wieloaspektowo prowadzonych badań wewnętrznych, a także analiz z wyników egzaminów zewnętrznych.

Szkoły specjalne przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, MOW-y, MOS-y, i inne ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty:

1. W planowaniu i modyfikowaniu koncepcji placówek aktywnie uczestniczą wszyscy pracownicy szkół/ośrodków, a także rodzice uczniów/wychowanków, natomiast oni sami, na miarę swoich możliwości, mają możliwość sygnalizowania stopnia zadowolenia z uczestnictwa w proponowanych zajęciach.
2. Nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny i wychowawczy względem predyspozycji, potrzeb i możliwości, a także zainteresowań i talentów każdego z uczniów/wychowanków.
3. Działania, podejmowane w efekcie wdrażania wniosków z prowadzonych w szkołach/ośrodkach badań wewnętrznych oraz analiz badań zewnętrznych, mają wpływ na wszechstronny rozwój uczniów/wychowanków oraz wspomagają ich przygotowanie do startu w dorosłe życie.

Placówki zapewniające opiekę i wychowanie, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy o systemie oświaty:

1. W placówce diagnozuje się potrzeby oraz oczekiwania wychowanków, a wyniki diagnoz służą tworzeniu atrakcyjnej oferty programowej, wspierającej rozwój zainteresowań, aktywności i talentów wychowanków
2. W placówce analizuje się możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego wychowanka, a zdobytą wiedzę wykorzystuje się w pracy ukierunkowanej na zwiększanie szans edukacyjnych każdego z nich.
3. Współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo, nastawiona jest na wspieranie wychowanków zgodnie z ich potrzebami i sytuacją społeczną każdego z nich. Wsparcie otrzymywane w placówce zaspokaja potrzeby rodziców i wychowanków.

Wnioski z kontroli planowych

a) wynikające z analizy wyników kontroli:

– wskazujące na potrzeby w zakresie wspomagania pracy szkół i placówek, określające zakres wspomagania:

Wsparcie dyrektorów w zakresie:

- organizowania egzaminów klasyfikacyjnych,
- zapisów w statutach placówek niepublicznych (np. ORW),
- kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych realizowanego przez niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego.

- wskazujące na potrzeby w zakresie planowania nadzoru pedagogicznego:

Kontrolowanie, mające na celu ocenę zgodności z przepisami prawa:

- zatrudniania nauczycieli przez dyrektorów niepublicznych szkół/ placówek,
- kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych przez niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Wnioski wynikające z analizy wyników kontroli doraźnych

1. wskazujące na potrzeby w zakresie planowania nadzoru pedagogicznego:

- 1) zaplanować kontrole w zakresie zapewniania uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- 2) zaplanować kontrole przestrzegania statutu szkoły lub placówki, w szczególności w zakresie dostosowania zapisów statutowych do obowiązujących przepisów prawa,
- 3) zorganizować cykl konferencji (warsztatów) dla dyrektorów szkół i placówek dotyczących zmian w przepisach prawa, w szczególności w zakresie prowadzenia dokumentacji szkolnej oraz dokumentacji przebiegu nauczania.

Wnioski z działalności wspomagającej Kuratora Oświaty

a) wynikające z działań podejmowanych w ramach wspomagania, wskazujące na potrzeby w zakresie:

- planowania nadzoru pedagogicznego:

1. zaplanowanie kontroli planowej w zakresie zgodności z przepisami prawa dokonywania przez dyrektora szkoły oceny pracy nauczyciela,
2. monitorowanie zgodności statutów szkół z obowiązującymi przepisami prawa.

- wspomagania pracy szkół i placówek:

1. organizowanie w ramach wspomagania pracy szkół i placówek spotkań z dyrektorami szkół w zespołach,
2. organizowanie w ramach wspomagania pracy szkół i placówek spotkań ze szkolnymi koordynatorami programów edukacyjnych.

b) dotyczące organizacji wspomagania:

1. przeprowadzenie wśród dyrektorów szkół badania na temat ich potrzeb w zakresie wspomagania pracy szkół i placówek,
2. przeprowadzenie wśród dyrektorów szkół badania na temat preferowanych form wspomagania pracy szkół i placówek.

c) określające zakres wspomagania:

1. bezpieczeństwo w szkole i placówce,
2. współpraca szkoły/placówki z rodzicami,
3. upowszechnianie programów mediacji rówieśniczej i innych sposobów rozwiązywania konfliktów w szkole/placówce